

PLANISPHERIVM PTOLEMAICUM,

SIVE

MACHINA ORBIUM MUNDI

Ex hypothefi Ptolemaica in plano difpofita.

Oculus Ho-
minis.

Communis
Hypothe-
fis.

Eius inven-
tor Oculus.

Iconogra-
phia plana.

OCULUS HOMINIS in ter-
ra consistentis, & sub se Terram
cum aqua globosum corpus faci-
entem spectantis, ac supra se ære-
rem, & reliquam Caelestem Re-
gionem intuentis, totam Universi
totius Compagem ordine sibi co-
gnito disponit, & se quasi cen-
trum omnis dimensionis consti-
tuit. Quaquā versum autem sui visus radios emittit, ad-
mirandā rotunditate fornicatum, & concameratum Cœli
opus, quod ubique Terram includit, in aspectum suum
cadens, miratur, atque Terrestrem Globum in medio
tanti Operis positum autumat, utpote à cæteris Corpori-
bus, tam vasti domicilii incolis, undique circumfutum,
& circumdatum. Hinc nata communis & vulgata illa Hy-
pothesis, & communis illa opinio, quæ externo oculo-
rum sensui convenientissima, Terrenam Sphæram in to-
tius Compagis Mundanae medio immobilem locat, atque
ex eā Centrum Universæ Rotunditatis Sphæricæ, Ter-
ram circumcirca cingentis, facit: Reliqua verò Corpora
mobilia, quodvis suo loco & ordine extrā Terram ponit,
atque ita simplicissimo intuitu contenta eo modo cuncta
digerit, & eā serie disponit, quā simplici aspectui se con-
spicienda offerunt. Cum verò Oculi solus ad hanc di-
spositionem expediendam non sufficeret, utpote qui ultra
Lunam dignoscere nequit, quæ Corpora sublimiorem,
aut humiliorem sedem obtineant, Geometriae auxilium
adhibere coactus est, ac Instrumentis Geometricis fabri-
catis ea supplevit, quæ ad perficiendam Hypothesin suam
sibi deesse expertus est. Sic nata Corporum omnium to-
tius Universi prima dispositio, & digestio, quæ ex his
incunabulis prodeuntes ex infantia rudi ad aliquantū fir-
miorem ætatis statum Astronomiam deduxerunt, & co-
gnitionem dederunt Elementaris & Caelestis Mundi, in
quo posteriore, rursus temporum decursu, detectæ sunt
Corporum ipsorum per totam Sphæram Caelestem di-
spersionem discretæ sedes, & distantiae, quas oculo digno-
scere & metiri non valenti, Geometricorum Instrumen-
torum operationes porro monstrarunt. Hæc igitur occa-
sio modum obtulit Schema Mundanum figurandi, & for-
mandi, Corporaque omnia secundum sedes & distantias
suas in Ordinem aliquem digerendi, & disponendi, cuius
author, digessor, & dimensor fuit Oculus, partim pro-
prio intuitu, partim Instrumentorum Mathematicorum
auxilio suas operationes perficiens, & Universo Creato
suorum Corporum dispositionem & Ordinem assignans.
Hanc non abs re quis coniecerit primam fuisse Originem
Schematis, & Hypothesios illius, quæ Terram immobi-
lem in totius Machinae Creatæ medio loco posuit, to-
tiusque omnium rerum creatarum Compagis centrum
constituit, ac ejus Iconographiam planam hæc præfens
delineatio rudis ob oculos ponit, nullam veram distan-
tiam ipsorum Corporum & Sphærarum observans, sed
tantum rudi & crassa effigie rudiorum & imperitorum
Oculis subiectam dispositionem adumbrans: Ideo quod
in tam arcto & brevi spatio Corporum tam longissimo
intervallo inter se distantium exactæ dimensiones dari non
potuerunt. Planisphaerium Ptolemaicum appellamus,
non quod *Claudius Ptolemaeus* celeberrimus ille Mathema-
ticus, & Astronomus, qui *Hadriani*, & *Antonini Pii* Im-
peratorum temporibus, post annum à nato *Christo* cente-

simum, in Alexandrinâ Scholâ Mathesein indefesso studio
exercuit, primus huius ipsius Hypothesios Author cre-
datur; sed quia eam ab antecessoribus suis, quasi per
manus sibi traditam, in meliorem Ordinem redegit, &
accuratior curâ ex aliorum Observationibus præceden-
tibus expolitam in Reipublicæ Literariæ emolumentum
produxit. Ex Humani Oculi intuitu ipsam Hypothesin
ortam modo diximus, atque ideò aspectum humanum
ejusdem Primum Authorem constituimus, qui simplici-
ssimum hoc Schema cum Oculo Humano maxime con-
veniens, eaque de causâ præ cæteris verisimile apparens,
in lucem produxit. Quænam verò Gentium Primava-
rum Scientiæ Astronomicae inventionem ac productio-
nem jure ac merito sibi, & revera vendicet, iis disqui-
rendum relinquo, qui sagacioris naso hæc odorari pos-
sunt. Simplicem ab initio cognitionem, & usibus hu-
manis accommodatam, ac inter Primavos homines ver-
satam ex *Sacris Literis* conjici potest. Chaldaeos porro,
& Ægyptios, siderum primos & antiquissimos scrutato-
res Astronomicae Scientiæ cognitionem temporibus illis
antiquissimis habuisse ajunt, sicut in hujus *Operis Præloquio*
pag. 90, 91. & 92. fufius indicatum est. Antè oculos
ipsis versabantur Altra, in quorum motu observasse ipsos
credibile est quotidianam illam Siderum ex Orientali in
Occidentalem plagam cursitationem, & ex Occasu in
Orientalem Cœli partem reditum, ita ut hæc motio cir-
cularis unius diei & noctis, id est, viginti quatuor hora-
rum spatio absoluta perpetuam & perennem omnibus an-
nis, omnibusque ejusdem partibus circumvolutionem
illam conservet, & immutabili cursu continuet. Præter
hunc autem Motum alius se spectandum, & observan-
dum exhibuit in Firmamento & Planetis, qui priori pla-
næ contrarius sidera ista, priore itinere ab Ortu in Occi-
dum proficiscentia, contrario impulsu, ab Occidua Sphæ-
ræ Caelestis parte in Orientalem plagam provehit; deter-
minatus quidem & certus, sed tamen non aequalis & idem
tempus in omnibus observans, quandoquidem horum
siderum motio celerius, illorum tardius peragitur: Quo
in casu à Priore omnino dissentit, qui definiti viginti ho-
rarum spatii terminum nullo unquam momento egredi-
tur, sed eundem immutabili necessitatis lege semper con-
servans cuncta Corpora Astralia uno, eodemque tempo-
ris intervallo circumvehit, licet nonnulla in breviorum,
alia in longiorum gyrum, prout ab Æquinoctio vel pro-
pior vel longiore distantia fuerint remota, agantur. Ex
his motibus contrariis dierum & noctium diversis tempo-
ribus, ac in diversis Terreni Globi locis breviorum &
longiorum vicissitudines, totius anni variae & multipli-
ces mutationes, partium quatuor anni infinite alteratio-
nes, dierum & horarum creberrimæ mutationes, & ipsius
aëris inconstantia mirabilis, & in horas ac momenta mu-
tabilis natæ, mortalium ingenia ad indefinites Corpo-
rum Caelestium observationes & inspectiones impule-
runt, ut summo studio, & maximâ contentione iis ex-
plorandis, & inquirendis incubuerint. Præcipue verò
cum & Agriculturæ, & Navigationis, atque multarum
aliarum actionum humanarum conditio postulaverit, ut
tempestatum quarumcunque ratio accurata haberetur, &
tot ac tantæ temporum vicissitudines maximè necessariis
observationibus perciperentur ab iis, quibus sine earum
cognitione rerum suarum satagere non licebat. Hoc pa-
do Assyriis, Chaldaeis Babylonis, Ægyptiis, cæterisque
vicinis

Gentes Pri-
mavæ.

Chaldaei, &
Ægyptii.

Motus A-
strorum
Unus.

Alter.

Utriusque
effectus.

Assyrii,
Chaldaei,
Babylonii,
Ægyptii.

vicinis